

STYMULACJA SŁUCHOWA DZIECKA Z WADĄ SŁUCHU WEDŁUG ETAPÓW WYCHOWANIA SŁUCHOWEGO

WYCHOWANIE SŁUCHOWE to wszystko co rodzice powinni realizować przez cały dzień obecności z dzieckiem. Jest to ciągła gotowość do zwracania uwagi dziecka na to, że otaczający je świat jest wypełniony różnymi dźwiękami. Zadaniem rodzica jest uczenie dziecka skąd dźwięki pochodzą oraz otaczanie go dźwiękami mowy.

Etapy wychowania słuchowego:

- I. Reakcja na dźwięki
- II. Rozpoznawanie dźwięków
- III. Różnicowanie dźwięków
  - pod względem natężenia (cicho / głośno)
  - pod względem wysokości (wysoko / nisko)
  - pod względem czasu trwania (krótki / długi)
  - pod względem tempa (wolno / szybko)
- IV. Lokalizowanie dźwięków
- V. Pamięć słuchowa
- VI. Zapamiętywanie liczby sygnałów
- VII. Zapamiętywanie rytmów

PROPOZYCJE ĆWICZEŃ SŁUCHOWYCH

I. Ćwiczenia reakcji na dźwięk

- Należy zwracać uwagę dziecka na pojawiające się dźwięki podczas codziennych zajęć i czynności (np. szczekanie psa, dzwonek do drzwi, gwizdanie czajnika, itp.), powinno się uwrażliwiać dziecko, że coś słyhać, np. poprzez podniesienie palców do ucha i powiedzenie: Słyszysz? Można powtórzyć słyszany dźwięk i pokazać jego źródło by uświadomić dziecku, co usłyszało.
- Do ćwiczeń można wykorzystywać różne urządzenia domowe wydające dźwięki, np. mikser, pralkę, odkurzacz, suszarkę do włosów, radio. Włączając urządzenie można wskazać na swoje uszy i powiedzieć: „Słyszę”, „A Ty?”. Można także zachęcić dziecko do położenia rąk na urządzeniu tak aby poczuło jego wibracje, następnie można wyłączyć urządzenie i powiedzieć - „Nie ma. Nie słyhać.”. Potem włączyć ponownie i znowu zwrócić uwagę dziecka na dźwięk i wibracje.
- Zabawa z muzyką: dziecko obserwuje rodzica, który włącza muzykę, wskazuje na swoje ucho mówiąc jednocześnie do dziecka, aby słyhało i zaczyna tańczyć trzymaną w ręku kukiełką / lalką / misiem. Po chwili rodzic wyłącza muzykę a zabawka, którą trzymał w ręku przestaje tańczyć, a on mówi - „Nie ma”. Rodzic ponownie uruchamia odtwarzacz, mówi do dziecka, żeby słyhało, lecz tym razem daje dziecku do ręki drugą zabawkę i zachęca je, aby nią tańczyło w momencie, gdy usłyszy muzykę. Należy dążyć do tego, żeby dziecko samodzielnie tańczyło bądź z zabawką na usłyszany dźwięk muzyki (nie widząc jak odtwarzacz zostaje włączany) i zatrzymywało się albo odkładało zabawkę w momencie, w którym muzyka przestaje grać.
- Zabawa w „zajmowanie krzesła”: dziecko wraz z mamą / tatą / siostrą / bratem maszeruje wokół krzesła przy dźwiękach muzyki. Gdy muzyka przestaje grać trzeba jak najszybciej usiąść na krzesle.
- Rodzic uderza w bębenek, osoba pomagająca (drugi rodzic) za każdym razem po usłyszeniu dźwięku bębna wrzuca klocek do pudełka, dziecko to obserwuje. Następnie rodzic bierze rękę dziecka i natychmiast po kolejnym uderzeniu w bębenek pomaga mu wrzucić klocek do pudełka. Dążymy do tego aby dziecko samodzielnie wrzucało klocki nie widząc bębna. Z czasem można zmieniać źródło dźwięku a klocki zastąpić dużymi guzikami czy krążkami do budowania wieży. Ważne jest aby zmieniać natężenie dźwięku (od głośnego do coraz cichszego) oraz czas trwania (od długiego do coraz krótszego).

II. Ćwiczenia rozpoznawania dźwięków

- Rozpoznawanie dźwięków z otoczenia (odgłosy zwierząt, dźwięki natury np. padający deszcz, silnie wiejący wiatr, strzelające fajerwerki, burza, itp.). Uważliwimy dziecko na te dźwięki i zachęcamy do ich identyfikacji.
- Dziecko nie widząc domowników zgaduje, który z nich je woła.
- Zabawa „Co to?, Kto to?\": zadaniem dziecka jest wskazywanie odpowiednich do usłyszanego dźwięku obrazków lub rzeczywistych przedmiotów (zaczynamy od dwóch obrazków stopniowo zwiększając ich ilość), np. dziecko może wskazywać obrazek instrumentu, na którym gramy pod stołem, rysunek zwierzęcia, którego głos naśladujemy czy obrazek przedmiotu domowego użytku, którego dźwięk usłyszy.
- Zabawa tematyczna w dom: opiekun odgrywa dźwięki „wydawane” przez lalkę (np. płacz, śmiech, proste słowa: pić, am) a zadaniem dziecka jest odpowiednio do nich zareagować (np. uspokoić lalkę gdy płacze, odwzajemnić śmiech, dać pić).
- Nucimy znane dziecku melodie a zadaniem dziecka jest je rozpoznawać.

III. Ćwiczenia różnicowania dźwięków

• pod względem natężenia (cicho / głośno)

- Dziecko wrzuca drobne przedmioty (np. monety, guziki, kasztany, itp.) do odpowiedniego pudełka: małego lub dużego, w zależności od głośności usłyszanego dźwięku (cichy dźwięk – małe pudełko, głośny dźwięk – duże pudełko).
- Zadaniem dziecka jest narysowanie kredką odpowiedniej do usłyszanego dźwięku kreski (głośny dźwięk – gruba kreska, cichy dźwięk – cienka kreska).
- Zadaniem dziecka jest reagowanie na usłyszaną głośność dźwięku ustalonym ruchem (np. dźwięk głośny – wysoki i daleki skok, dźwięk cichy – niski i bliski skok).

- **pod względem wysokości (wysoko / nisko)**

- Zabawa „Kto to mówi?”: rodzic prosi dziecko o przysmak (np. rodzynek) zadaniem dziecka jest danie przysmaku odpowiedniemu rodzicowi (niski głos – tata, wysoki głos – mama). Rodzice powinni siedzieć blisko siebie oraz zasłaniać usta podczas mówienia. W innej wersji tej zabawy dziecko, słuchając nagranych wypowiedzi osób różnej płci, ma wskazywać obrazek osoby odpowiedniej płci.
- Zadaniem dziecka jest latanie papierowym samolotem na wysokości odpowiadającej wysokości usłyszanego dźwięku / chodzić na palcach bądź kucać / unosić bądź opuszczać ręce (**dźwięk wysoki** - cymbałki, flet, dzwonki, trójkąt, talerze, tamburyn, natomiast **dźwięk niski** - bębenek).

- **pod względem czasu trwania (długi / krótki)**

- Dziecko ma dokonać wyboru długiej albo krótkiej wstążeczki na podstawie czasu trwania usłyszanego dźwięku (dźwięk długi – wstążeczka długa, dźwięk krótki – wstążeczka krótka).
- Zabawa w nawlekanie koralików - dziecko nawleka koralik na długi lub krótki sznurek w zależności od długości usłyszanego dźwięku (krótki dźwięk – krótki sznurek, długi dźwięk – długi sznurek).

- **pod względem tempa (szybko / wolno)**

- Dziecko biega bądź chodzi zgodnie z tempem usłyszanego dźwięku.

IV. Ćwiczenia lokalizowania dźwięków

- Ćwiczenie polega na zlokalizowaniu przez dziecka miejsca z którego woła je rodzic.
- Zabawa w chowanie małego głośnika / zabawki wydającej dźwięk / tykającego zegara, w której zadaniem dziecka jest odszukanie ukrytego przedmiotu na podstawie dźwięku.

V. Ćwiczenia pamięci słuchowej

- Wskazywanie w odpowiedniej kolejności usłyszanych instrumentów. Dziecko siedzi odwrócone, rodzic gra na dwóch / trzech instrumentach. Zadaniem dziecka jest odwzorować grę (np. bębenek, dzwonki albo grzechotka, bębenek, trójkąt).
- Wyszukiwanie obrazków według wskazanej słownie kolejności.
- Demonstrujemy dziecku w kolejności następujące po sobie odgłosy zwierząt, zadaniem dziecka jest odtworzyć poprawną kolejność. Można stopniowo zwiększać liczbę dźwięków.
- Można poprosić dziecko o wykonanie prostego polecenia, np. nakarm lalkę i połóż ją do łóżeczka. Należy zwrócić uwagę na prawidłową kolejność wykonywanych przez dziecko poleceń.

VI. Ćwiczenia zapamiętywania liczby sygnałów

- Przeliczanie ilości uderzeń w bębenek, klaśnieć w dłonie. Zadaniem dziecka może być dokładne odwzorowanie zabawy bądź powiedzenie ile było uderzeń czy klaśnieć.
- Zadaniem dziecka jest wykonanie tylu określonych ruchów, np. podskoków, kroków do przodu lub do tyłu, w prawo bądź w lewo, ile usłyszało dźwięków.
- Wysłuchiwanie zdań z poleceniem policzenia w nich ile razy wystąpiło konkretne słowo, np. *mama* lub *kotek*.

VII. Ćwiczenia zapamiętywania rytmów

- Odtwarzanie struktur dźwiękowych za pomocą struktur przestrzennych: dziecko słucha wystukiwanego przez rodzica rytmu i odpowiednio do usłyszanego rytmu układa klocki (np. dwa szybkie klaśnięcia – dwa klocki obok siebie).
- Zabawy ruchowe z widocznym rytmem: należy kontynuować przerwany przez rodzica rytm, np. podskocz, podskocz, tupnij, podskocz, podskocz, ...

- Graficzne odtworzenie słyszanego rytmu (np. jeden dźwięk to jedna kropka). Należy zwrócić uwagę dziecka na przerwy między kropkami odpowiadające przerwom między dźwiękami.